

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра банківської справи
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Міжнародний банківський бізнес»

(назва освітньої програми)

на тему: **«ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У
БАНКІВСЬКІЙ СФЕРІ»**

(назва теми)

Виконавець:

студентка ФФБС

Леонтєва А.В.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Няньчук Н.Ю.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ОДЕСА – 2022

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Бурхливий розвиток фінансових технологій спричинений збільшенням кількості банківських операцій, числа укладених фінансових угод у різних сегментах, зростанням рівня проникнення інтернету, появою різноманітних цифрових технологій тощо. Це все характеризується серйозними змінами і в пропозиції фінансових послуг, і в попиті на них. Наслідком таких тенденцій є вихід на нові ринки, поява додаткових бізнес можливостей для підприємців з інноваційними ідеями, зростання конкуренції і невизначеності у фінансово технологічних сферах. У зв'язку з чим є необхідність вдосконалення інструментів фінансового ринку та розробки таких моделей та технологій, які дозволять моментально реагувати на зміни фінансового ринку і застосовувати технологічні можливості для найшвидшого вирішення завдання.

FinTech (галузь, яка застосовує інноваційні технології для удосконалення й оптимізації надання та отримання фінансових послуг) розвивається надзвичайно швидкими темпами, порушує та трансформує фінансову сферу, з метою скорочення витрат, покращення якості фінансових послуг (а також їх інклюзивності) та створення більш різноманітного та стабільного фінансового ландшафту. Такі зміни сприяють технологічним інноваціям у фінансових послугах, які призводять до появи нових бізнес продуктів, процесів, додатків, що суттєво впливають на фінансові ринки та надання фінансових послуг. Лідуючі позиції на ринку фінансових технологій займають банки.

Проблеми розвитку фінансових технологій знаходять теоретичне та аналітичне обґрунтування в публікаціях вітчизняних та зарубіжних експертів, проєктах та звітах Світового банку, USAID, компаній McKinsey, KPMG, Ernst & Young, PWC, CB Insights, Організації економічного співробітництва і розвитку тощо. Перспективи розвитку фінансових технологій, їх взаємодія з іншими секторами економіки особливо детально розглянуті у працях Бражник Л.В., Варцаби В.І., Дорошенко О.О., Дроботі Я.А., Дудинець Л.А., Заславської О.І., Овчаренко В. та інших.

Мета дослідження - є розглянути як використовуються фінансові технології в банківській сфері в сучасних умовах.

Завдання дослідження:

- обґрунтувати сутність поняття «фінансові технології»;
- розглянути нормативно-правове забезпечення використання фінансових технологій у банках;

- проаналізувати світові тенденції використання фінансових технологій у банківській діяльності;
- розглянути практику використання фінансових технологій в банках України;
- оцінити наслідки використання фінансових технологій в банках: ризики та можливості;
- визначити стратегічні засади розвитку фінансових технологій в Україні;
- оцінити перспективи впровадження в Україні технології відкритого банкінгу (Open Banking).

Об'єкт дослідження – є процеси використання фінансових технологій у банківській сфері.

Предмет дослідження - теоретичні та практичні аспекти впровадження фінансових технологій у банківську діяльність.

Методи дослідження. У роботі використано загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, а саме: аналізу й синтезу – з метою дослідження сутності поняття «фінансові технології», тенденцій розвитку фінансових технологій у банківській сфері; порівняння – для здійснення порівняльного аналізу практики використання фінансових технологій у банківській діяльності зарубіжних країнах і в Україні; узагальнення результатів – при формуванні висновків.

Інформаційна база дослідження - є офіційні статистичні дані Національного банку України, дані Світового банку, законодавчі акти, постанови Національного Банку та Кабінету Міністрів України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених з проблем впровадження фінансових технологій у банківський бізнес, інформація з мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 90 сторінок. Основний зміст викладено на 78 сторінках. Робота містить 8 таблиць, 22 рисунків, 2 додатки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи «**Теоретичні засади використання фінансових технологій у банківській сфері**» наведено наукове обґрунтування сутності поняття «фінансові технології» розглянуто нормативно-правове забезпечення використання фінансових технологій у банках.

У другому розділі «**Аналіз впливу фінансових технологій на розвиток банківського бізнесу**» проаналізовано світові тенденції розвитку фінансових

технологій а також стан розвитку сектору фінтех в Україні, наведено оцінку ризикам та можливостям впливу FinTech на традиційний банківський бізнес.

У третьому розділі «*Вплив FinTech на майбутній банківський бізнес*» досліджено основні стратегічні засади розвитку FinTech в Україні, розглянуто перспективи впровадження відкритого банкінгу (Open Banking) в практиці українських банків.

ВИСНОВКИ

Дослідження дозволило дійти наступних висновків:

1. Розвиток фінансових технологій становить невід'ємну складову розвитку сучасного фінансового сектору. Удосконалення інформаційних технологій, зростання попиту серед споживачів на інноваційні фінансові послуги стають передумовою для нарощування потенціалу як фінтех компаній, так і фінансових установ, в тому числі банків, які використовують ці технології в своїй діяльності.
2. Специфічність, новизна та складність розмежування ринку за видами використовуваних фінансових технологій є серйозним викликом для регуляторних та наглядових органів у різних країнах світу. Свідченням цього є відсутність єдиних органів регулювання сфери фінтех, а також відповідного нормативно-правового забезпечення. На даний момент у більшості країн світу фінтех-компанії підпорядковуються законам, які приймалися в часи існування лише класичних фінансових установ, а тому не враховують специфіки роботи як окремих фінтех бізнесів, так і їх інтеграції та спільної роботи з банківськими та небанківськими фінансовими установами. Разом з тим, відчуваючи потенціал розвитку ринку фінансових технологій та вигоди від його зростання, в усіх країнах запроваджуються програми з підтримки та розвитку фінтех сектору через створення спеціальних комісій, фондів-акселераторів та спрощених систем регулювання у формі фінтех «пісочниць».
3. З 2020 року в фінансовому секторі України почалися зміни спрямовані на підтримку використання фінансових технологій. Розроблено низку концептуальних документів спрямованих на вибудовування сучасного інноваційного фінансового сектору, в тому числі банківського. Основні положення майбутнього розвитку відображено в Стратегії розвитку фінансового сектору та Стратегії розвитку фінтеху в Україні до 2025 року.
4. За останні кілька десятиліть фінансові системи зазнали значних змін через реальні економічні тенденції, досягнення технології, глобалізації, зміни регуляторної парадигми та глобальну фінансову кризу. Бурхливий розвиток технологічних та фінансових інновацій зумовив появу нефінансових компаній, які надають традиційні фінансові послуги (галузь «фінтех»

(“FinTech” – скорочене від “financial technology”, тобто «фінансова технологія»)). У широкому розумінні це поняття означає галузь економіки, яка об’єднує компанії, що використовують новітні розробки для надання якісніших фінансових послуг. У вузькому значенні фінтехами називають самі компанії, які належать до цієї галузі. Сьогодні фінтех – це десятки або й сотні мільярдів доларів інвестицій щороку, значний потік якісних змін, які, взявши початок у фінансовому секторі, виходять далеко за його межі й торкаються більшості сфер людської життєдіяльності, зокрема економічних та соціальних.

5. В основі розвитку фінансових технологій є інформаційні технології. Тому в нашому дослідженні ми обрали чинники пов’язані з інформаційними технологіями, а саме частку експорту та імпорту в загальній сумі експорту та імпорту послуг відповідно. Ми розглянули, як визначені чинники впливають на рівень економічного розвитку країн. Для оцінки економічного розвитку було обрано показник темпів річного зростання ВВП. У ході дослідження встановлено, що в 2005 році більший вплив мав чинник імпорту технологій та темпи економічного зростання. Ефективне використання імпортованих технологій мало позитивні наслідки. У той час як аналіз впливу експорту технологій не дозволив виявити зв’язку. В цілому аналізувати вплив лише інформаційних технологій недостатньо, необхідно поглиблювати аналіз, розширювати перелік чинників.

6. Прогнозується, що основним сегментом ринку будуть цифрові платежі. В Україні розвитку ринку FinTech сприятиме прийняття Закону України «Про платіжні послуги». Це створить нові можливості для заробітку банкам за моделлю BaaS (bank-as-a-service), BaaP (bank-as-a-platform) та маркетплейсу, а для клієнтів створить нові продукти і пропозиції та покращить клієнтський досвід.

7. FinTech створює як нові можливості, так і нові загрози для розвитку банківського бізнесу. Витіснення традиційного банкінгу завдяки появі необанків, з одного боку, а з іншого формування передумов до оптимізації витрат та отримання додаткових доходів, спонукає банки до пошуку моделі взаємодії на партнерських засадах з діючими фінтех компаніями або розробки власних фінтех рішень.

8. Відмічаються нові можливості Національного банку як регулятора шляхом створення у його структурі, так званої, регуляторної «пісочниці». Цей новий напрям дозволить більш швидко та результативно приймати рішення щодо виведення на фінансовий ринок відповідних інноваційних продуктів та сервісів з дотриманням захисту права учасників.

9. Визначено, що однією з провідних технологій, яку передбачається активно впроваджувати розвивати є Відкритий банкінг (open банкінг). Open

банкінг є важливою тенденцією у фінансовій індустрії і одночасно можливістю для банків протистояти складному ринковому середовищу. Доцільно також відзначити, що відкрите банківське обслуговування має важливе значення для вітчизняної банківської системи. І в якості еталону можна прийняти до уваги приклад open-банкінгу країн ЄС. При цьому необхідно враховувати SWOT-аналіз банків в контексті Open Banking. Він показує, що банки повинні зосередитись на своїх сильних сторонах, таких як імідж надійного партнера, якому довіряють, щоб вижити в конкурентній боротьбі на ринку. Можливості також полягають в покращенні споживчого попиту за рахунок розширення продуктів і послуг, а також створення екосистеми. Важливим фактором для зміцнення своїх позицій на конкурентному ринку стане трансформація бізнес-моделей і ІТ. Цифрові екосистеми, безумовно, будуть актуальними. Open Banking в Україні все ще перебуває в «початковому стані» і доцільно стежити за розвитком подій в країнах ЄС, які ввели PSD2, і який здійснює стимулюючий вплив на відкриту банківську діяльність. Клієнт повинен бути рушійною силою інновацій та ініціатив в цій сфері, адже на попит з боку споживача ринок реагує відповідним чином. Банки повинні розробляти стратегію цифровізації з точки зору відкритих API для просування цифрових екосистем.

АНОТАЦІЯ

Джуган Р.М. «Використання фінансових технологій у банківській сфері»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньою програмою «Міжнародний банківський бізнес» Одеський національний економічний університет, Одеса - 2022

У роботі розглянуто сутність фінтеху, етапи його еволюції, рівні інтеграції фінтех у банківський бізнес. Узагальнено нормативно-правове забезпечення функціонування сектору фінтех як у світовій практиці, так і в українській практиці.

Проаналізовано стан розвитку сектору фінтех у різних регіонах світу, надано оцінку розвитку фінтех в Україні. Наведено результати аналізу взаємодії між банківським сектором та фінтехом в Україні та визначено основні види ризиків, які можуть виникнути у цьому разі.

У третьому розділі розглянуто вплив фінтеху на майбутній розвиток банківського бізнесу. Визначено стратегічні засади розвитку фінтеху в Україні на підставі положень розроблених та затверджених Національним банком України. Запропоновано бачення використання технології відкритого банкінгу в практиці банків України.

Ключові слова: банк, фінтех, необанк, стратегія, ризик, відкритий банкінг.

ANNOTATION

Leontieva A.B. " Banks on small and medium business lending market"

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 072 «Finance, Banking and Insurance» for the educational program " International banking business "

Odessa National Economic University - Odessa, 2022

The essence of fintech, stages of its evolution, levels of integration of fintech into banking business are considered in the work. The normative and legal support for the functioning of the fintech sector in both world practice and Ukrainian practice is generalized.

The state of development of the fintech sector in different regions of the world is analyzed, the development of fintech in Ukraine is assessed. The results of the analysis of the interaction between the banking sector and fintech in Ukraine are presented and the main types of risks that may arise in this case are identified.

The third part considers the impact of fintech on the future development of the banking business. The strategic principles of fintech development in Ukraine are determined on the basis of the provisions developed and approved by the National Bank of Ukraine. A vision of the use of open banking technology in the practice of Ukrainian banks is proposed.

Key words: bank, fintech, neobank, strategy, risk, open banking.